

SE HER OM GENOMISK TEST BETALER SIG I DIN BESÆTNING

**Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne**

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

Gevinsten ved at bruge genomisk test til at hæve det avlsmæssige niveau afhænger i høj grad af besætningens forudsætninger. Læs her, om det vil gavne din besætning.

Af Anders Fogh, Mette Sandholm, Torben Nørremark og Morten Kargo

Når man trækker omkostningen til genomisk test fra værdien af et højere avlsmæssigt niveau, kan det betale sig at teste alle hundyr - hvis din besætning har en udskiftning omkring 35 %, og du samtidig bruger kønssorteret sæd intensivt til både kvier og køer. Hvis udskiftningen er mindre end 35 %, kan det betale sig uanset anvendelsen af kønssorteret sæd. Er udskiftningen 40 % eller derover, er der ikke økonomi i genomisk test.

I nogle tilfælde kan det ikke svare sig at teste, mens der i andre tilfælde er en pæn forrentning.

Omkostningen til genomisk test er lige nu på 160 kr. pr. test plus omkostningen til udtagning af vævsprøve. Den økonomiske gevinst er forskellen mellem disse omkostninger og værdien af et

højere avlsmæssigt niveau. Gevinsten afhænger i høj grad af besætningens forudsætninger. I nogle tilfælde kan det ikke svare sig at teste, mens der i andre tilfælde er en pæn forrentning. Formålet med denne artikel er at guide dig til at tage den rigtige beslutning ud fra dine nuværende forudsætninger – eller endnu bedre ud fra dine forventninger til fremtiden.

HVORDAN SER FORUDSÆTNINGERNE UD I DIN EGEN BESÆTNING?

Den økonomiske gevinst afhænger blandt andet af besætningens sundhed, dødelighed og frugtbarhed. I modelberegninger i SimHerd har vi analyseret på to forskellige konventionelle managementniveauer, som er angivet i tabel 1. De to scenarier afspejler hhv. en gennemsnitlig besætning af Holstein-race og en besætning, der er noget bedre end gennemsnittet.

Tabel 1. Nøgletal for to besætningsscenarier med forskelligt managementniveau

	Middel management	Godt management
Ydelse (kg EKM)	10.300	11.200
Dødfødsel (%)	6,5	6,0
Døde køer (antal pr. 100 årskøer)	6,0	3,0
Insemineringsprocent	0,42	0,50
Drægtighedsprocent	0,42	0,48
Tilbageholdt efterbyrd (antal pr. 100 årskøer)	9,5	5,5
Yverbetændelse (antal pr. 100 årskøer)	37,0	22,0
Digital Dermatitis (antal pr. 100 årskøer)	41,0	21,0

Alt efter hvilket managementniveau, der ligner din besætning mest, kan du få en ide om det økonomiske potentiale i din besætning.

GODT MANAGEMENT

Den økonomiske gevinst i en besætning på 200 årskøer og med godt management afhænger af udskiftningsprocenten og anvendelsen af kønssorteret sæd (KSS). Nedenfor er vist tommelfingerregler for optimal anvendelse af kønssorteret sæd ved forskellige udskiftningsprocenter.

25 % udskiftning: Du opnår den højeste gevinst, hvis du anvender 20 % KSS til kvierne og 25 % KSS til køerne. Den samlede årlige gevinst for besætningen i dette tilfælde er på 8.000 kr. årligt.

30-35 % udskiftning: Du opnår den højeste gevinst ved anvendelse af 50 % KSS til kvierne og 25 % KSS til køerne. Gevinsten er 5.000 kr. og 3.000 kr. for hhv. 30 % og 35 % udskiftning.

40 % udskiftning: Når der anvendes 50 % KSS til kvierne og 25 % KSS til køerne, går regnestykket lige i nul. Alle andre scenarier giver underskud.

MIDDEL MANAGEMENT

Den økonomiske gevinst i en besætning på 200 årskøer og med middel management afhænger også af udskiftningsprocenten og anvendelsen af kønssorteret sæd KSS. Nedenfor er vist tommelfingerregler for optimal anvendelse af kønssorteret sæd ved forskellige udskiftningsprocenter.

30-35 % udskiftning: Du opnår den højeste gevinst ved anvendelse af 50 % KSS til kvierne og 25 % KSS til køerne. Gevinsten er 3.000 kr. og 700 kr. for hhv. 30 % og 35 % udskiftning.

40 % udskiftning: Hvis du bruger enten 25 % eller 50 % KSS til kvierne sammen med 25 % KSS til køerne, går det lige i nul. Alle andre scenarier giver underskud.

GEVINST PÅ LANG SIGT

Den viste økonomiske gevinst opnås på lang sigt. I de første år efter opstart på genomisk test af alle kviekalve er der kun en ekstra investering. Den øgede indtjening kommer først senere, når de udvalgte hundyr begynder at få kalve, som har et højere avlsmæssigt niveau. I de økonomiske beregninger er kun medtaget effekten af et højere avlsmæssigt niveau i besætningen og ikke eventuelle gevinster i form af bedre at kunne kombinere køerne med tyrene på brugsplanen, så man tager højde for ønsker i forhold til eksempelvis højde og patteplacering.

GEVINST FRA HØJERE AVLSMÆSSIGT NIVEAU

Den økonomiske gevinst er højest, når kønssorteret sæd anvendes til både kvier og køer. Det er fordi, informationen vi får fra den genomiske test hermed anvendes som baggrund for at udvælge de dyr, der skal producere kviekalve – både når de selv er kvier, og når de er køer. Gevinsten er også afhængig af, hvor stor en andel af kvier og køer, der insemineres med KSS. Det er fordi, det er i denne situation, informationen fra den genomiske test i størst omfang resulterer i, at man har mulighed for at vælge andre kvier eller køer til produktion af kviekalve i forhold til udvælgelse på baggrund af afstammingsindekser.

Brugen af KSS er i alle beregninger kombineret med brug af kødkvægssæd på de dårligste køer, så antallet er opdræt er reduceret til det, der skal bruges ved den pågældende udskiftning.

INVESTERING MED GODT AFKAST

Beregningerne viser, at man skal kigge grundigt på forudsætningerne i sin egen besætning, før man beslutter sig for at anvende genomisk test på hunddyrene i besætningen. Har man de rigtige forudsætninger, er det en god ide. Når omkostningerne til den genomiske test er betalt, er den økonomiske gevinst ikke stor, men i forhold til en årlig investering på 12.000-16.000 kr. er forrentningen god.

Ovenstående resultater viser økonomisk gevinst for standardscenarier, som måske ikke helt passer til forudsætningerne i din besætning. Hvis du er interesseret i at få lavet en SimHerd beregning med dine egne forudsætninger, kan du kontakte din avlsrådgiver.